

Με αφορμή τις δυνατότητες που παρέχει το πιλοτικό πρόγραμμα σπουδών και τις καινοτομίες που προωθεί, οι μαθητές της Γ' γυμνασίου είχαν την ευκαιρία να προσεγγίσουν το μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας μέσα από τη διδασκαλία ολόκληρου λογοτεχνικού βιβλίου.

Σκοπός της διαδικασίας αυτής ήταν να προωθηθεί η φιλιαναγνωσία στους μαθητές μέσα από την επαφή τους με ένα ολοκληρωμένο λογοτεχνικό έργο, να μετατραπεί η σχολική τάξη σε μια κοινότητα αναγνωστών, η οποία θα διέπεται από τις αξίες της δημοκρατίας, του πλουραλισμού, του διαλόγου, και να παρακολουθήσουν την εξέλιξη της υπόθεσης αλλά και των ηρώων απ? αρχής μέχρι τέλους, γεγονός που εντείνει την ευχαρίστηση που προσφέρει η ανάγνωση και που δεν επιτυγχάνεται στο μέγιστο βαθμό μέσα από την αποσπασματική προσέγγιση των κειμένων.

Τα βιβλία επιλέχθηκαν με κριτήριο πρωτίστως την ηλικία των παιδιών (βιβλία που απευθύνονται κυρίως σε παιδιά και εφήβους), με βάση το αξιακό περιβάλλον που προσεγγίζουν οι υποθέσεις τους και με σκοπό οι μαθητές μέσα από αυτά να έρθουν σε επαφή με αξίες και ιδέες και να κατανοήσουν ότι οι πολιτισμικές αξίες σχετίζονται με το χώρο, το χρόνο και την κοινωνική ομάδα που τις παράγει, είναι επομένως προσδιορισμένες ιστορικά, γεγονός που δικαιολογεί τη σχετικότητα αλλά και την ποικιλία τους. Απώτερος στόχος τέθηκε να είναι οι μαθητές σε θέση να διερευνούν την ιστορικότητά τους και να τοποθετούνται κριτικά απέναντι σε αυτές.

Με βάση τα παραπάνω, στο πρώτο τμήμα της τρίτης γυμνασίου επιλέχθηκε από τη διδάσκουσα το βιβλίο της Άλκης Ζέη «Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου», και στο δεύτερο τμήμα το βιβλίο του Δημήτρη Σπύρου, «Η μουσική που σταμάτησε τον πετροπόλεμο». Και τα δύο βιβλία έχουν παιδιά ως βασικούς ήρωες και ασχολούνται με κρίσιμες ιστορικά περιόδους της ελληνικής ιστορίας, ιδωμένες από τη σκοπιά της εφηβείας. Πιο συγκεκριμένα το πρώτο βιβλίο εκτυλίσσεται στην Αθήνα κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής, ενώ το δεύτερο σε ένα ορεινό χωριό της Ηλείας που θα γίνει ο τόπος εξορίας ενός διάσημου μουσικοσυνθέτη κατά τη δικτατορία του 1967. Σ? αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι η ανάγνωση έγινε κυρίως στην τάξη ενώ δίνονταν κάθε φορά ενότητες που έπρεπε τα παιδιά να έχουν αναγνώσει στο σπίτι και «δουλεύονταν» στη συνέχεια στην τάξη, κάθε φορά από διαφορετική σκοπιά (περιεχόμενο, δομή, εκφραστικοί τρόποι, αξιακό περιβάλλον).

Πολλές ήταν οι δραστηριότητες και οι εργασίες που υλοποιήθηκαν στη διάρκεια δύο τριμήνων, από τις οποίες εν συντομία μπορούν να αναφερθούν οι εξής: τα παιδιά του Γ 1 τμήματος που διάβασαν το βιβλίο της Άλκης Ζέη μπήκαν στη διαδικασία χωρισμένα σε ομάδες να διερευνήσουν τα εξής θέματα: *Η Μαύρη αγορά στη διάρκεια της Κατοχής, Οι Γερμανοί ως στρατιώτες και ως κατακτητές: η στρατιωτική νοοτροπία και τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν, Οι Ιταλοί ως στρατιώτες και ως κατακτητές: η στρατιωτική νοοτροπία και τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν, Σύγκριση Γερμανών και Ιταλών ως κατακτητών με βάση καταγεγραμμένες μαρτυρίες Ελλήνων που βίωσαν τα γεγονότα.*

Οι μαθητές παρακολούθησαν και την προβολή της ταινίας «Το αγόρι με τις ριγέ πιτζάμες» του Μαρκ Χέρμαν, και στη συνέχεια δόθηκε φύλλο εργασίας με θέματα αντιπαραβολής ανάμεσα στο βιβλίο και την ταινία.

Τα παιδιά του Γ 2 τμήματος που ασχολήθηκαν με το βιβλίο του Δημήτρη Σπύρου παρακολούθησαν επίσης ταινία, τον «Πόλεμο των Κουμπιών» βασισμένη στο βιβλίο του Λουί Περγκό, και μετά την προβολή δόθηκε φύλλο εργασίας με θέματα συγκριτικά ανάμεσα στο βιβλίο και την ταινία, ενώ διεκπεραιώθηκαν και εργασίες με θέματα τη δικτατορία αφενός αλλά και τον πολιτισμό, τις συνήθειες και τα έθιμα των αγροτών της περιοχής της Ηλείας στη δεκαετία του '60, αφού το βιβλίο έδινε πλούσιο υλικό και πολλές αφορμές γύρω από την κοινωνία και τη νοοτροπία των ανθρώπων της ορεινής Ηλείας εκείνης της εποχής.

Τέλος, αξίζει να υπογραμμιστεί ότι δεν παραμελήθηκε η μελέτη της γλώσσας προς όφελος του περιεχομένου και των ιδεών, αφού και τα δύο βιβλία είχαν πλούτο γλωσσικών και εκφραστικών φαινομένων, ενώ δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στη διδασκαλία της εικόνας μέσα από ζωγραφικούς πίνακες, ιδιαίτερα με τα παιδιά του Γ 2 τμήματος.

Οι κρίσεις και τα σχόλια των παιδιών ήταν ιδιαίτερα θετικά. Πολλά παραδέχτηκαν ότι ήταν η πρώτη φορά που έρχονταν σε επαφή με ένα ολοκληρωμένο λογοτεχνικό έργο, ενώ ήταν ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι για πρώτη φορά γνώρισαν με σχετική ενάργεια γεγονότα και καταστάσεις που αφορούν τις δύο αυτές σημαντικές ελληνικές ιστορικές περιόδους. Ας ελπίσουμε πως αυτό ήταν μια καλή αρχή που θα συνεχιστεί τόσο σε σχολικό, όσο και σε προσωπικό επίπεδο, αφού δε θέλουμε τη λογοτεχνία να αντιμετωπίζεται από τα παιδιά μόνο ως σχολικό μάθημα αλλά πολύ περισσότερο ως τρόπος ζωής, έκφρασης, αποτύπωσης του εσωτερικού μας κόσμου και αφορμής για κρίση και στοχασμό.

Καραδήμα Αναστασία

ΠΕ 02 Φιλολόγος